

*Pravnik (odvetnik, sodnik), glasbenik (skladatelj, dirigent), ljubljanski akademik (operoz, filharmonik), pisec astronomskih knjig in astroloških razprav in končno še: 'krvavi sodnik čarovnic na Kranjskem'*  
– vse to je združeval v eni sami osebi.

## **Janez Jurij Hočevar** (Novo mesto, 1656 – Ljubljana, 1714)

Med letoma 1693 in 1725 je v Ljubljani delovala *Akademija operozov* (*Akademija delovnih (mož) Ljubljančanov; Academia operosorum*), naša prva znanstvena ustanova. Kot resen tekmeč se je postavila ob bok že kar trdno zasidrani jezuitski znanosti in šolstvu na Kranjskem.

Člani *Akademije operozov* so bili najbolj izobraženi kranjski meščani in plemiči, številni tudi matematično izobraženi. Med člani so bili teologi (duhovniki, a brez jezuitov), pravniki (odvetniki), zdravniki, zgodovinarji, itn. Leta 1714 so našteali že nad štirideset ljubljanskih akademikov različnih izobrazbenih profilov.

Osnovni namen te ustanove sta bila razvoj in napredek naše književnosti in znanosti. Člani so raziskovali vsak svojo stroko. Operozi so močno vplivali na razvoj znanosti in umetnosti v Ljubljani in v celotnem slovenske kulturnem prostoru. Njen ustanovni član je bil tudi Hočevar, ki je bil hkrati tudi med ustanovitelji in prvi predsednik ljubljanske *Akademije filharmonikov – glasbenikov (Academia Philharmonicorum)*, ustanovljene leta 1701.

Leta 1725 je *Akademija* prenehala delovati. V drugi polovici stoletja, okoli leta 1780, so jo sicer poskušali ponovno oživiti, a brez uspeha.

Hočevar si je glasbeno izobrazbo pridobil v ljubljanskem jezuitskem kolegiju in v Padovi, kjer je študiral pravo in leta 1686 iz prava doktoriral.

Deloval je v Ljubljani kot odvetnik deželnih stanov in glasbeni vodja jezuitskega gledališča. Skladal je cerkvena dela (navajajo 24 lavretanskih litanij) in glasbo za jezuitske dramske predstave, kar izpričujejo ohranjeni povzetki iz let 1690, 1710, 1712, 1713, v celoti pa se dela niso ohranila. V Ljubljani je dirigiral večino gledaliških in slavnostnih prireditev, ki so jih v njegovem času prirejali jezuiti.

Med letoma 1695 in 1703 je opravljal službo deželnega krvavega sodnika. V tem obdobju je sodil v čarovniških procesih pred deželskimi sodišči na Slovenskem. Bil je nadvse okruten sodnik čarovnic. Verjetno je bil »najuspešnejši« slovenski lovec na čaravnice. Kdo ve, koliko jih je obsodil in kako?

Poleg vsega dela se je ukvarjal še z astronomijo. V Ljubljani je leta 1696 izdal knjigi o kometih *De cometis* in o opazovanju zvezd in planetov *Observationes astronomicae circa stellas fixas et errantes*, nato pa še nekaj drugih astronomsko astroloških spisov, med njimi *Dissertatio astrologica seu curiosa ac selectiores astronomicae observationes*.

Samo skupaj rahlo pomislimo in trezno razmislimo, kaj vse je zmožel en preveč glasbeno izobražen in proti čarovništvu preveč napumpan in prenapet sodnik. Najhuje je to, da je bil krut in žleht. Ali tudi do svojih enajstih otrok? Sodniški poklic je res zahteven in neprijeten. Težek. No, kakor za koga.



**Midva z Manco, ki pred blokom trese 'ta rumeno' slivo (mi rečemo češpljo).**

*Kranj, 13. julij 2018*

*Majo Prosen*